

Henk Benjamins

KOERSEN MET TEGENWIND

© 2023, Koninklijke Van Gorcum BV, Postbus 43, 9400 AA Assen.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

NUR 491

ISBN 9789023259923

Eerste druk, 2023

Ofschoon iedere poging is ondernomen volgens de auteurswet rechthebbenden van het in dit boek opgenomen illustratiemateriaal te traceren, is dit in enkele gevallen niet mogelijk gebleken. In het onderhavige geval verzoekt de uitgever rechthebbenden contact met haar op te nemen.

Bewerkt door Gio Lippens

Met medewerking van Sir Koolhof en Albert Metselaar

Selectie foto's: Bianca Nagengast

Omslagontwerp: Bas Eefting

Opmaak binnenwerk: Richard Bos Grafische Vormgeving & Illustratie

Productie: Hans Derks, Sport Drenthe

Druk: Drukkerij van Gorcum, Meppel

Een uitgave van Koninklijke Van Gorcum BV, Assen, in opdracht van Sport Drenthe, ter gelegenheid van het Europees Kampioenschap Wielrennen in Drenthe, september 2023

Inhoud

	Voorwoord	7
1.	Overal water	9
2.	Een goede leerling	13
3.	Het geloof van mijn vader	19
4.	Een vrijgevochten tijd	25
5.	Werken en fietsen	69
6.	De harde wetten van de wielersport	83
7.	Met dank aan mijn Drentse 'vrienden'	91
8.	Onverbiddelijk uit koers	133
9.	Een minkukel van een ploegleider	141
10.	Epiloog	155

VOORWOORD

Op een dag belde Hennie Kuiper, een van 's lands beste wielrenners aller tijden. Even bijpraten. Aan het einde van het gesprek vroeg ik hem of hij Henk Benjamins kende, een kwieke zeventiger die ik kort daarvoor had ontmoet. Een man wiens levensverhaal mij bij de strot greep, kind van het armoedige veengebied bij Hoogeveen, beroepswielrenner tegen de zin van zijn strenggelovige vader, tweemaal deelnemer aan de Tour de France.

Hennie schoot in de lach. Natuurlijk kende hij Henk Benjamins. Het was zijn idool, zijn grote voorbeeld in de jaren waarin Kuiper nog geen Olympisch goud, nog geen wereldtitel op de weg en nog geen klassiekers had gewonnen. Benjamins was als amateur een man die wedstrijden naar zijn hand kon zetten. Kuiper keek tegen hem op, in zijn jonge koersjaren.

Het leven kan vreemd lopen. Kuipers toenmalige idool uit Drenthe is in de vergetelheid geraakt, terwijl de fan uit Twente een levende wielerlegende werd. Hoe kan het dat Henk Benjamins, ondanks dat ontegenzeggelijke talent en die harde kop, het niet redde in het profmilieu? In dit boek komt het antwoord, uit zijn eigen mond. Het verhaal van een renner die altijd met tegenwind moest koersen.

Gio Lippens

1. OVERAL WATER

Ik ben Henk Benjamins. Die naam zegt waarschijnlijk niemand meer iets. Het is ook alweer zo lang geleden. En Benjamins, dat is waar ik vandaan kom hetzelfde als Jansen. Doodgewoon. Er zijn er zoveel met die achternaam, tussen Elim en Hollandscheveld, in die streek van sloten en wijken, ontstaan door de winning van turf, het bruine goud uit het veen.

In mijn jonge jaren was ik vooral bekend door het wielrennen. Als kind zag ik de Ronde van Hoogeveen en ik wist meteen: ik word coureur. In de jaren erna heb ik een enkele keer gewonnen en heel vaak verloren. Het heeft me leren relativeren. Als winnaar vroeg ik me altijd af of ik nou zo goed was, of dat ik het geluk had dat de anderen die dag minder goed waren dan ik. Als verliezer wist ik dat ik met mijn beperkte capaciteiten misschien wel meer werk verzette dan de winnaar.

Wat is trouwens verliezen? Heb je in een koers met honderdvijftig deelnemers honderdnegenenveertig verliezers? Natuurlijk, de winnaar krijgt alle aandacht. Hij staat midden in de belangstelling. Iedereen voelt zich met hem verbonden, iedereen wil wat van hem. Maar de meesten laten zo'n winnaar ook weer keihard vallen zodra het wat minder gaat. Dan is hij ineens een verliezer.

Onlangs hoorde ik iemand zeggen dat hij geslaagd was als sporter en zakenman. Daar gaan mijn tenen van krom staan. Ik zou dat nooit van mezelf kunnen zeggen, hoe goed het ook met mij zou zijn gegaan. Ben je geslaagd met een indrukwekkende sportcarrière? Ben je dan ook een goed mens? Niemand is compleet en foutloos. Ik ook niet. Ik ben maar een gewoon mens, net als iedereen.

Barswijk 1. Daar ben ik geboren, net na de oorlog. Twee kilometer buiten Elim, vijf kilometer van Hollandscheveld. In een buurtschap dat Moscou heette. Tussen de wijken, de vaarwegen waarover ooit turf werd afgevoerd,

lagen stukken land van een meter of honderdtachtig breed. Het kan iets meer zijn geweest. Iets minder ook. Via een zandpad aan de zuidzijde van de Barswijk kwam je bij ons huis. Dat was tweeënhalve kilometer lopen vanaf de verharde weg.

Overall was water. Niet alleen wijken, maar ook sloten die zorgden voor de afwatering. Als kind speelde ik tussen een afzetting van grof gaas, een soort hondenren. Ik was niet anders gewend, net als mijn broertjes en mijn vrienden. Dat gaas was er gespannen om te voorkomen dat we in het water terecht zouden komen. Onze ouders maakten ons bang met de Bullebak, een gevaarlijk monster dat onder water op ons lag te wachten. Of we er nou echt in geloofden of niet, dat deed er niet toe. Het zorgde er wel voor dat we binnen de afrastering van ons speelterrein bleven.

Pas later waagde ik me buiten de veilige hekken. Dan zat ik te vissen aan de waterkant, met een zelfgemaakte hengel. Daaraan een draad, een dobber van kurk met een kippenvaar, een haakje gemaakt van een stukje gaas. En gewoon vis vangen. We maakten ook wel fuiken van kippengaas. Of we stroopten met een net de wijken af, het net in het water, aan beide walkanten iemand met een polsstok om de vis op te jagen. Het was de gelukkigste tijd in mijn leven. Geen ambitie, geen druk. Een paradijselijk gevoel.

Ik was nummer negen in een gezin met twaalf kinderen. We woonden op een boerderij, met daaromheen tien hectare grond. Grasland waarop een stuk of acht koeien graasden, en bouwland voor graan, aardappelen, bieten en bonen. Dicht bij het huis was een moestuin, met daarnaast een boomgaard. De perfecte plek voor een zorgeloze jeugd, ook al hadden mijn ouders het niet gemakkelijk. Vader kon niet rondkomen van de opbrengsten uit het boerenbedrijf. Hij was niet de enige in de omgeving, met al die grote gezinnen en weinig inkomsten. Bijna alle boeren in de omgeving werkten bij.

Vader ging er vaak op uit als los arbeider, meestal in de bouw. Dan fietste hij 's ochtends naar Hoogeveen, tien kilometer verderop. In de uren daarvoor had hij al op de boerderij gewerkt. En 's avonds ging hij er weer aan de slag. Wat een bovenmenselijke inspanning moet dat zijn geweest. Hij had ook de zorg voor moeder. Die sukkelde met haar gezondheid en was niet tot veel in staat. Vaak lag ze in het ziekenhuis of in een verpleegkliniek. Vader was een man van principes. De meeste zondagmiddagen reed hij op zijn brommer naar Assen, waar moeder werd verpleegd. Heen en terug ruim tachtig kilometer. Ik vraag me nog steeds af waar hij de kracht vandaan haalde om al die taken trouw uit te voeren.